

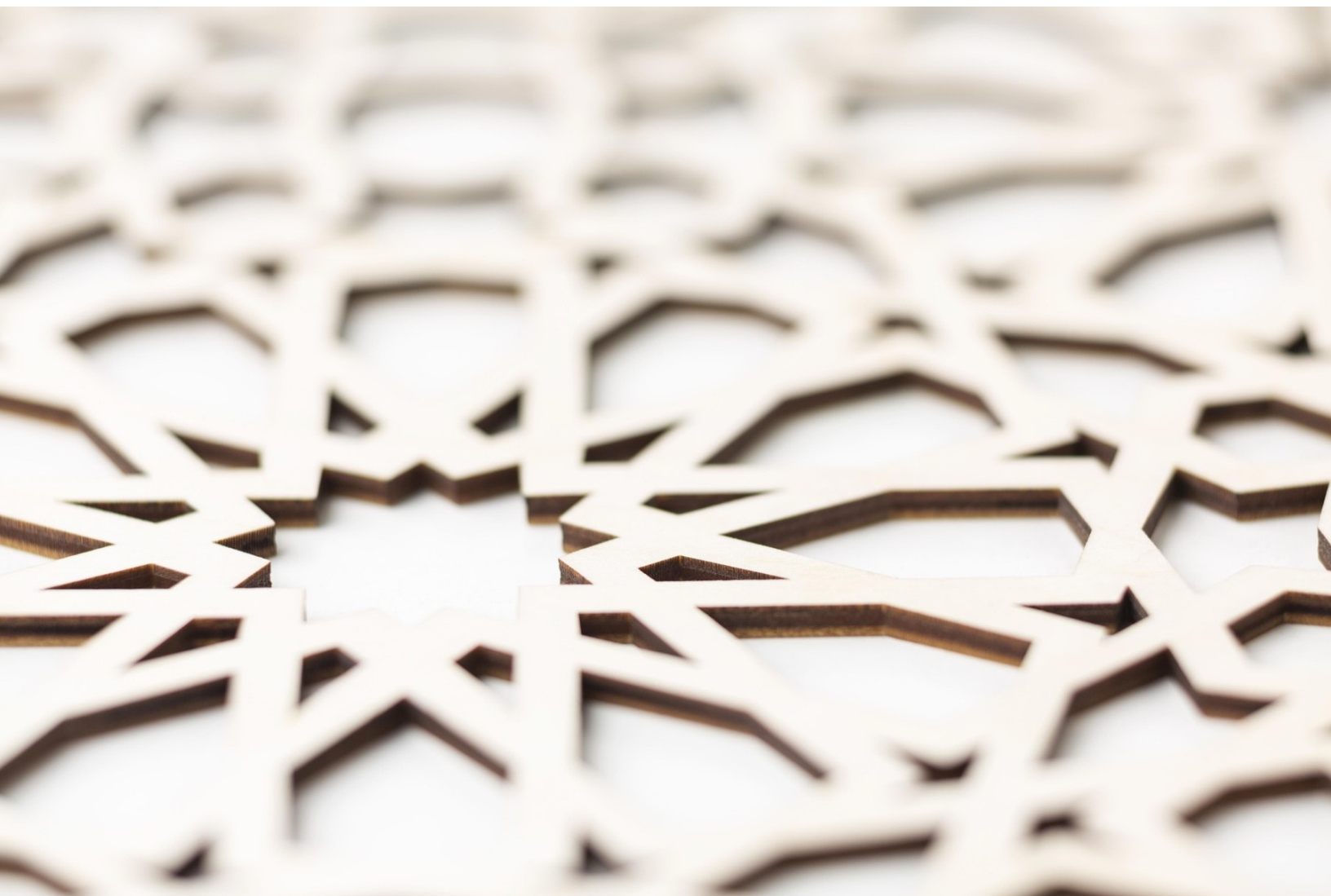
BILTEN

TEMA BROJA:

MUBAREK

MJESEC RAMAZAN

"

*Ramazan je onaj mjesec u kojem je
spušten Kur'an, kao uputa ljudima s
jasnim oznakama Pravog aputa i istin-
skoga razlučivanja.*

al-Baqara, 185

Ramazanska poruka

*Glavnog imama
Islamske zajednice
Bošnjaka u Švedskoj
Idriz-ef. Karamana*

Poštovana braćo i sestre!

Nedavno je u Sarajevu, u organizaciji Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, održano predramazansko savjetovanje za glavne imame, muftije i druge rukovodioce organizacionih jedinica Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Moto ovogodišnjeg savjetovanja bio je „Ramazan – mjesec solidarnosti“.

Slijedom zaključaka sa ovog savjetovanja, i mi ćemo ovaj uvodnik, kao i cijeli Bilten, koji je pred vama, posvetiti ovoj temi.

A u 7. ajetu sure El-Maide Gospodar svjetova kaže:

„Jedni drugima pomažite u dobročinstvu i čestitosti, a nemojte se pomagati u grijehu i neprijateljstvu: i budite svjesni Allaha, jer On strašno kažnjava.“

Kad govorimo o međusobnom pomaganju i solidarnosti, često zapadnemo u grešku i mislimo da solidarnost znači samo pomoći nekome ko je u nevolji, najčešće nakon neke katastrofe i slično. Naravno da i u tim trenucima moramo pokazati empatiju i priteći u pomoć. Međutim, citirani ajet ima mnogo širu poruku. Zapravo, ovaj ajet određuje smjernice u čemu se treba solidarizirati, a u čemu ne smije biti solidarnosti i pomaganja.

Odanost Bogu i dobročinstvo, u najširem značenju te riječi, teren je gdje se moramo angažirati, dok u grijehu i neprijateljstvu ne smije biti solidarnosti.

Zato, tokom predstojećih mubarek dana, dok postimo i pojačano ibadetimo, trebamo se udruživati u svim hairli akcijama, bilo da se radi o sadaki, organiziranju iftara, posjeti bolesniku, nekoj starijoj osobi ili bilo kojem drugom lijepom djelu.

S druge strane, ne bismo sebi smjeli dozvoliti bilo kakvu destrukciju i udruživanje, zasnovano na zlu i neprijateljstvu.

Najbolji saveznik u tome bit će nam post i zato ni za trenutak ne bismo smjeli zaboravljati da postimo.

Esselamu alejkum, ramazan mubarek
i sretan vam Dan nezavisnosti naše domovine Bosne i Hercegovine!

Idriz-ef. Karaman

Uzvišeni Allah rekao je:
”**Svako čovjekovo djelo
pripada njemu osim posta –
POST JE MOJ I JA ZA NJEGA
(POSEBNO) NAGRAĐUJEM.**”

Hadisi-kudsijj

Blagoslov ramazanskog vremena

Muslimanski koncept duhovnosti je primarno osoban, svako pojedinačno ozbiljuje svoj vjerski i spoznajni put, izravno se obraća Svemogućem Bogu, nema potrebe za posrednicima i svako će osobno odgovarati za svoja djela. Pa ipak sav vjernički društveni segment religioznosti snažno je utkan u zajedništvo koje se reflektira kroz džematsko obavljanje namaza i svjedočenje slijeđenja sunneta Muhammeda, a.s. U tome pojedinac postaje dijelom zajednice vjernika koja je međusobno emocionalno povezana u svjedočenju vjere i razvijanju dobročinstva (birr) što vodi ka punoljetnosti u vjeri i zrijenju svijesti o Bogu (takva). Zajednički narativ o svetim mjestima i svetim vremenima u islamskoj tradiciji podžiže duh povezanosti ljudi različitih društveno-ekonomskih, jezičkih i etničkih naslijeđa.

TAMO GDJE NESTAJU RAZLIČITOSTI

Sve te različitosti nestaju pred Jednim i Jedinim Stvoriteljem, Darovateljem života i smrti. To nije ni šejtanska iluzija ni politički konformizam kojeg ljudi – zavisno od historijskih i društvenih okolnosti

stalno potiču – to je ideal moguć za postići samo na osnovu kur'anskih poruka koje su objavljivane na brežuljcima Mekke i dolinama Medine te su postale polog ljudskom rodu. Taj polog i mi čuvamo u svojim srcima i umovima četrnaest i pol stoljeća nakon prvog susreta Odabranog Poslanika i Džibrila.

Sveta mjesta i blagoslovljeno vrijeme daju čovjeku osjećaj sigurnosti u tražanju za smislom života i odgovorima na pitanja koja sebi postavlja svako razumno biće: zašto živim, kamo idem i šta će biti poslije ovozemaljskog života? Tehnički i tehnološki napredak, digitalizacija svijeta, megapolisi, filmska industrija, društvene mreže, stalna fluktuacija ljudi i kapitala, želja i pohlepa da se ima što više materijalnih vrijednosti doveli su čovjeka na rub animalnog nivoa u kojem se sve više odmiče od svoje suštine, "ahsan at-takvim – najljepšeg sklada". Može li nam blagoslovljeno vrijeme ramazana pomoći da učinimo zaokret u životu i počnemo temeljitije sagledavati vrijednosti poruka sa Vrela Života – Časne Knjige? Može, u to uopće ne treba sumnjati: "To je Knjiga u kojoj nema nikakve sumnje".

LJUDI NE ČUJU NAŠE MOLBE – ALLAH ČUJE

Valja se obratiti Svemogućem Bogu, uspostaviti komunikaciju, moliti i dovit, jer ljudi često ne čuju naše molbe i nisu osjetljivi na naše stanje, a Svemogući Bog uvijek sve čuje i sve zna: "A kada te sluge Moje za Mene pitaju, Ja sam doista blizu! Oda-zivam se molbi čovjeka kada me moli!" U islamskoj tradiciji postoji više načina da se postigne duhovni zaokret u životu. Svaka promjena načina života koji nije sukladan vrijednostima vjere počinje čvrstom odlukom da se čovjek pokuša osloboditi svojih slabosti koje ga pritišću i stalno tjeraju da ponavlja greške i grijehe koji mu ometaju duhovni i osobni rast u vjeri. Promjena počinje s priznanjem slabosti i traženjem oprosta od Stvoritelja Svjetova. Čovjek je sklon grijehu, zato je prvi korak nakon priznanja slabosti učenje tevbe-istigafara kojeg je Muham-med, a.s., kao osoba sačuvana od gri-jeha, učio svakodnevno i preko 70 puta.

U našem govoru o vjeri najčešće govorimo da vjeru-jemo u Boga (Amentu billahi). Da li vjerujemo Bogu? Jedno od Božijih imena jsete el-Mu'min, što nam daje mogućnost da imamo nepokolebljivo povjerenje u Boga, jer nam daje sigur-

nost, da govorimo samo istinu i zado-bijemo povjerenje ljudi. Zato je u blago-slovljenim vremenima preporučeno in-tenzivnije posvećivanje duhovnosti. Jedan od puteva snaženja svijesti kod čovjeka o suštinskim pitanjima života jeste post.

POST CIJELIM BIĆEM

Hazreti Merjema posti šutnjom. Koliko samo suvremenoj ci-vilizaciji nedostaje hazreti Merjeminog posta! Poslanik, a.s., svjedoči da je "Post štit". Čovjek se zaštiti od loših riječi i djela.

Ramazansko vrijeme je blagoslovljeno jer je u njemu poteklo Vrelo Života, Kur'an, koji oblikuje, čuva i grije naše duše i daje smisao našim životima i kada smo mi in-diferentni prema njegovima neupitnim istinama Ramazansko vrijeme nas na blagi način uvede u svijet smirenosti i osnaži u našoj ljudskosti i naputi nas ide-alu "ahsan-at-takvima – najljepšega sklada".

Ramazan nas podsjeti i podučiti da Svemogući Bog voli ljude, da je Milostiv, oprašta grijehe i Svojom Milošću uvodi u Džennet. Svemogući Bože osnaži nas u vjeri i pomoz da Tebe i Tebi vjerujemo!

// Www.islam.ba, autor prof. Nedžad Grabus

DOVA PRILIKOM NASTUPANJA MJESECA RAMAZANA

„Allahu, došao je mjesec ramazana i nastupio, pa mi omogući da mu se predam, olakšaj mi činjenje dobra u njemu i zatim ga primi od mene.

Allahu, omili mi post i namaz u njemu uz ustrajnost i traženje Tvoje nagrade. Podari mi u njemu revnost, upornost, istrajnost i marljivost, a sačuvaj me bezvoljnosti, pasivnosti, ljenosti i uspavanosti. Uputi me ibadetu u noći Kadr i učini je boljom za mene od hiljadu mjeseci.“

(Taberani)

Svjetlost Ramazana u svijetu duhovne pomrčine

Ramazan nam dolazi s vječnim božanskim porukama, dobro nam znamim, ali od nas se vraća s porukama koje Bogu odašilje ili ne odašilje ljudska intima, ljudske riječi i ljudska djela.

Ramazan, sveti mjesec i vječiti izaslanik jedinog, živog, istinski božanskog Boga – Allaha dolazi u svako doba ovdašnje kozmičke godine, posjećuje ljudski rod, posebno one koji se muslimanima zovu, i opipava puls njihova duha, uma, duše, srca, stvaralačke imaginacije, zapravo ispituje puls svih deset čovjekovih kognitivnih osjetila.

Sukusirajući u sebi ritmove vječnoga vremena, Ramazan ulazi u tmasto, nerazvidno vrijeme ovdašnje kozmičke godine i u njega nastoji unijeti svjetlost bogoduhinih kur'anskih riječi, svjetlost na kojoj bi trebala da se vidi čehra svakog ljudskog bića koje se muslimanom zove, i koje svoj život primjerava dobrohotnoj Božijoj Volji.

Ali Ramazan dolazi i da zaviri u naš um i vidi ima li ondje ljubavi prema istini i pravdi, u naše srce da vidi imali u njemu moralne krijeposti i dobrote, u našu dušu da vidi ima li ondje duhovne vrline i plemenitosti, u našu

stvaralačku imaginaciju da vidi ima li ondje ikakva osjećaja za duhovnu ljepotu, u naše oko da vidi ima li ondje i traga od stida, u naše uho da vidi ima li ondje i mrvice osluha za jauk obespravljenog, za patnju potlačenog, za tiho grcanje ucvjeljenog.

I predstojeći Ramazan dolazi uskoro sa istom tom misijom, sa velikim očekivanjima, poticajima i nadanjima, no ne znam kakvu poputbinu će s naše strane ponijeti Bogu. Kao i do sada, i predstojeći Ramazan će doći i predstaviti se ovdašnjem ljudskom rodu kao sukus 'Božijeg Vremena' i 'Vremena koje jest Bog' (Muslim, Alfāz 4,5; Bukhārī, Adab 101). Još će nam Ramazan kazivati da je Bog kroz povijest vlastitog samoobjavljenja, kadgod se obraćao ljudima, uvijek govorio baš u tom posebnom, 'ramazanskom Vremenu'. Znam da mnogi ljudi znaju za tu činjenicu, ali ne znam da li ljudski rod uopće više ima osluha za ono što će mu i predstojeći Ramazan imati i ovaj put za reći.

S obzirom na činjenicu u kakvom previranju i kakvoj pometnji je izložena cijela planeta, teško da će i oni ponajbolji u modernoj ljudskoj civilizaciji moći čuti riječi Ramazana od užasne grmljavine bombi koje odjekuju Palestinom, od jauka nemoćnih staraca i žena čiji domovi se u trenu pretvaraju u njihove vlastite humke, od litanja krvi rođene i još nerođene djece koju 'sjeme Azazelovo' već dugo ubija u Gazi, u njoj utapa zemlju Palestinu i muslimanskom krvlju crta granice 'zemlje' od koje je Bog davno okrenuo svoje Lice.

I ovaj Ramazan će doći i kazivati nam o 'bedranskom boju' koji se svakodnevno bije ili treba da bije u nama, kako bismo najzad satrali 'faraona našega bića', tog nezvanog sultana koji nam nastoji oteti srce. Snagom duhovnih darova koje donosi Ramazan će nastojati iz ove naše zemljane ljušturu izmamiti istinsko ljudsko lice sa osmjehom od kojeg svijet ne strepi i nijedno stvorenje ne uzmiče pred njim. Doći će, sigurno će doći i naredni Ramazan sa 'pladnjem nebeske mane i rajske medovine', sa tom božanskom, 'kur'anskom trpezom' za svakog ovdašnjeg 'uzvanika Milostivog Boga' (Marjam 83), kako bi se tom opskrbom, od koje se ne gladije i ne žeda, krijepio naš um, srce, duša, zapravo svih deset organa spoznaje u nama i na nama.

Ali i da bi se snagom te iste opskrbe ušutkale navade naše puti, našega tijela, ne bi li smo se nekako, makar u tom blagoslovljeom mjesecu sjetili vlastite iskonske prirode (fitra), svoje ontološke postelje u koju je Bog činom stvaranja spustio našu dušu. Znam s kakvim nadama i očekivanjima predstojeći Ramazan će pohoditi ovu modernu ljudsku civilizaciju, ali ne znam koliko će u njoj naći onih u čijim životima će se

moći bar malo skrasiti, i s kakvom poputbinom za Boga će se od nas natrag vratiti.

...

Kako god je Bog ranijim vjervjesnicima uvijek govorio u Ramazanu, jednako tako je na zasvođu svete povijesti progovorio, u ramazanskom vremenu, duhovno dozrelo ljudskom rodu 'puninom svojih riječi' (Bukhārī, Jihād 122) - Kur'ānom kao jedinim preživjelim svetopovijesnim svjedokom za sve riječi koje je Bog ikada govorio u različitim svetopovijesnim ciklusima.

On je, kako veli pečatni Poslanik islama a.s., spušten kao 'Allahova trpeza na Zemlji' (Dārimī, Fadā'il al-qur'ān, II, 1, 422) ka kojoj se usmjeravaju u Ramazanu i izvan njega svi dobrohotni 'uzvanici Milostivoga', kako bi odande svaki dan uzeli vlastitu mjeru svježeg znanja i njime kitili sebe i svijet oko sebe. Kur'ānska Riječ, taj bespremačni bogoduhi Tekst, čijim značenjima Bog ukrašava svetu povijest i Makrokozmos, dolazi poučiti svakog čovjeka na Zemlji, koji se muslimanom zove, kako treba biti mudar, etičan i moralan u svakom danu svoga života (al-Rahmān, 1-2).

Koliko su muslimani danas mudri dovoljno govori statistika da su, kao petina svjetskog populusa, još uvijek najnepismeniji na planeti. Koliko su etični i moralni, o tome najbolje govore njihovi politički režimi danas u svijetu, čiji su oni podanici, kroz vlastiti odnos prema onome što se već dugo, sve do dana današnjeg, zbiva u Gazi, a oni to niti vide, niti čuju, niti za to haju. Upravo to, ali i ne samo to, dovoljno govori koliko su muslimani danas uopće svjesni kakvim prosvjetljujućim religijskim svjetopogledom su darovani prije više od četrnaest stoljeća.

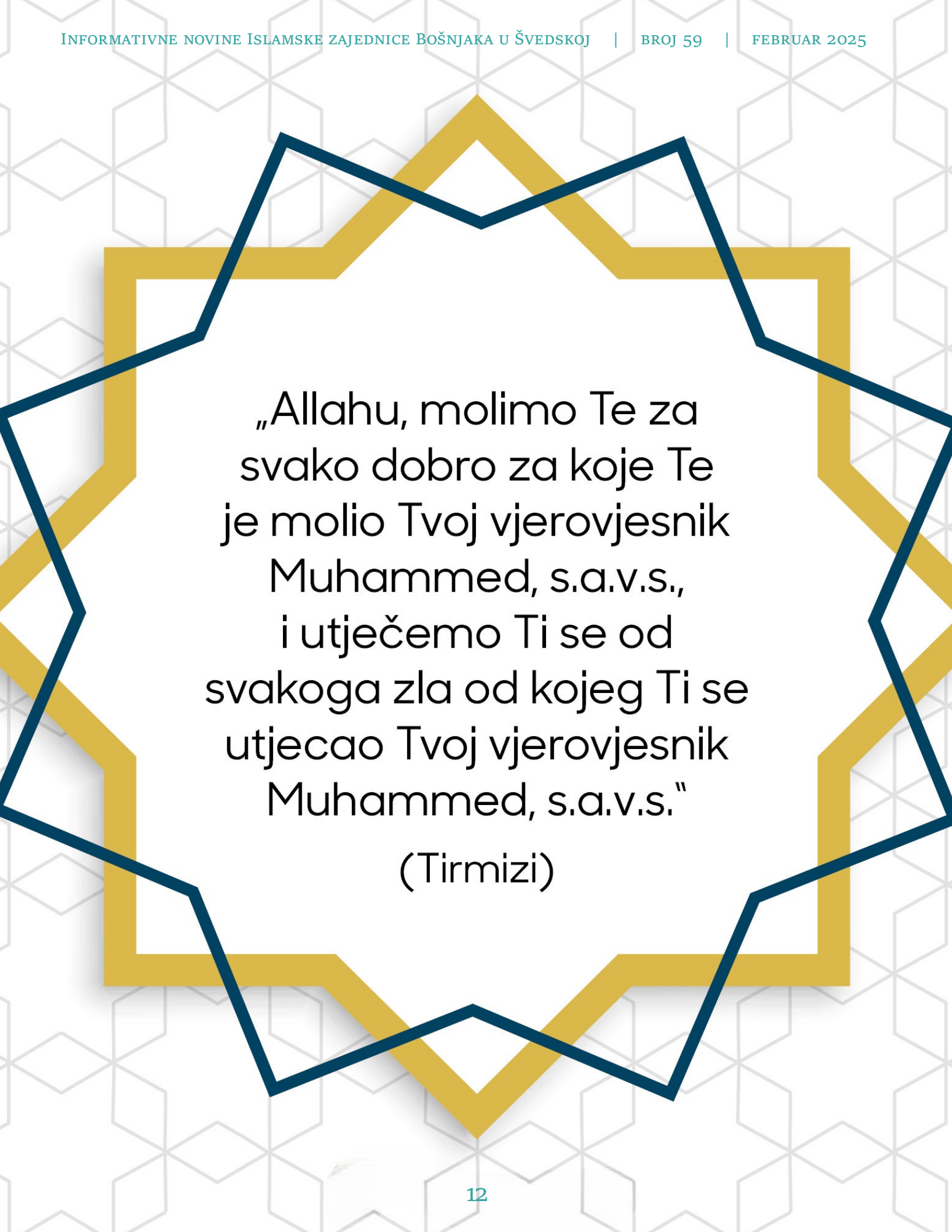
Ramazanska Gozba Božija se sastoji od qur'anske, sveobuhvatne, suštinski sukusirane, vječne Riječi Božije u kojoj je punina i pečatna zasvodnica svih riječi kojima se Bog oglašavao kroz svetu povijest. Ta Gozba se počela spuštati u mjesecu Ramazanu, u onom vertikalnom, kvalitativnom vremenu, vremenu dušer, srca i uma u kojem je Bog uvijek progovarao kadgod se odlučivao govoriti pod vidom Riječi. Ona se pred istinske uzvanike stere svakog Ramazana i oni sa nje uzimaju ono što godi duhovnom rastu njihova srca, uma i duše. Najpotpunija primateljka i najljepša čud koja je primila 'puninu riječi Božijih' je Poslanik islama (a.s.) kao najpodatnija razumna ilovača dostojna 'ušatorenja' sveobuhvatne objave i univerzalnog hilafeta koji je sjena Božije 'prisutnosti' u univerzumu. On je učitelj svijeta, vjerovjesnik poslan trima civilizacijama: svjetlosnoj, ognjenoj i zemljanoj; on je sveobuhvatna milost Božija poslana kao

zalog spasenja univerzumima u nama i izvan nas.

...

No, bilo bi odveć priprosto i sasvim nepravedno ukoliko bismo čin posta sveli na puko gladovanje i žeđanje, jer bismo time i sami sebe srozali na puku animalnu dimenziju. Tim prije, jer znamo da, koliko god istinski post na svojoj nižoj razini podrazumijeva žeđanje za vodom i gladovanje za hranom, na višoj duhovnoj razini on podrazumijeva jednu drugu vrstu žeđi i gladi, to jest žeđanje za istinskom spoznajom koja jest voda života što oživljuje naše duhovno biće i kruh života od kojeg se nikada ne gladni niti se pada u stanje neznanja, prizemnosti, poroka i grijeha.

// *www.ibn-sina-net, Rešid Hafizović, prof.*

A decorative frame consisting of two concentric, eight-pointed star-like shapes. The inner shape is a thick yellow line, and the outer shape is a thinner dark blue line. The background features a light gray geometric pattern of interlocking hexagons.

„Allahu, molimo Te za
svako dobro za koje Te
je molio Tvoj vjerovjesnik
Muhammed, s.a.v.s.,
i utječemo Ti se od
svakoga zla od kojeg Ti se
utjecao Tvoj vjerovjesnik
Muhammed, s.a.v.s.“

(Tirmizi)

O RAMAZANU I POSTU

Svjedočimo da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed, alejhisselam, Njegov rob i poslanik.

Na početku smo blagoslovljenog - mubarek mjeseca Ramazana. U ovom odabranom mjesecu mi muslimani, pored drugih, izvršavamo i jednu od pet temeljnih islamskih dužnosti - dužnost posta.

Post je ibadet. Post je čin snažne volje da se upravlja sobom. Post je radost života u vjeri. Post je smirenost duše i tijela u predanosti Bogu.

Ljepotu, veličinu i snagu posta najbolje spoznajemo u našem vlastitom iskustvu. O postu najviše saznajemo posteći. Stoga je onima koji poste, u stanovitom smislu, gotovo suvišno govoriti o značenju i značaju posta. Postači smisao posta iskušavaju i spoznaju u vlastitom iskustvu. Oni o postu imaju ono znanje koje o žeđi ima žedan ili o radosti radostan.

Pa, ipak, u čemu je značaj ramazanskog posta? Šta je smisao ove univerzalne duhovne institucije u Islamu?

Allah, džellešānuhu, u Kur'anu, u 183. ajetu sure El-Bekare, kaže: „O vjernici, propisuje vam se post, kao što je bio

propisan i onima prije vas, da biste bili bogobožni.“

Smisao posta, prema ovim kur'anskim riječima, jeste u podsticanju naše bogobožnosti. Mi postimo da bismo u našem samosavlađivanju više mislili na Boga, da bismo bili svjesniji našeg Stvoritelja, da bismo se uspješnije očistili i čuvali od grijeha.

Taberani prenosi hadis u kojem Allahov Poslanik Muhammed, alejhisselam, kaže:

„Došao vam je Ramazan, mjesec berićeta, u njemu će Vas Allah obasuti milošću, oprostiti grijehe i uslišati dove. On gleda kako se vi natječete u pokornosti Njemu i ponosi se pred melekima s vama. Stoga, vi sa svoje strane iskažite dobro koje će Allah vidjeti. Zaista je nesretnik onaj ko u njemu ne zasluži milost Uzvišenog Gospodara.“

Islamski post u mjesecu Ramazanu stroga je i zahtjevna dužnost. Ne samo zbog odricanja od jela, pića i drugih tjelesnih prohtjeva. Post zahtijeva potpuno posvećivanje čovjeka i u Ramazanu muslimani izvršavaju i cijeli niz drugih dužnosti. Ipak, fascinantno je kako muslimani s radošću dočekuju Ramazan i s lahkocom isposte ramazanski post.

Svako od nas ko se punim svojim bićem predaje postu doživljava čudesnu snagu, blagost i smirenost. U našem postu izoštrava se naša svijest o nama samima kao Božijim stvorenjima. Naša duša postaje gotovo opipljiva u svojoj stvarnosti. A naše postačko tijelo postaje prosvijetljeno, lahko, prozirno poput duše. U postu naše tijelo i duša postaju jedno. Dok postimo kao da živimo životom meleka.

Dok postimo, u nama se izoštrava duhovno oko. Kao postači, mi dublje doživljavamo ljepotu egzistencije koju nam dariva Milostivi Bog. Kao postači, dok čekamo iftar, mi jasnije vidimo ljepotu Božijih blagodati. Dok postimo, mi u čaši vode i u jednom zalogaju hrane, kao na dlanu, vidimo Božiju milost. Dok postimo i čekamo iftar, mi se najvjerodostojnije osvjeđujemo u našu nemoć i egzistencijalnu ovisnost o našem Stvoritelju. Postiti znači susresti se sa Stvoriteljem u osjećanju stvorenosti. To duboko doživljeno osjećanje stvorenosti u nama, dok postimo, produbljuje osjećaj strahopoštovanja pred našim Stvoriteljem.

Otuda je Ramazan prilika da na temelju produbljenog osjećanja strahopoštovanja pred našim Stvoriteljem produbimo i naše osjećanje poštovanja vrijednosti i važnosti života koji nama ljudima i drugim bićima daruje naš Stvoritelj. Otuda se u Ramazanu više nego u drugim prilikama posvećujemo dobročinstvu. Post nas podstiče da dijelimo

sadaku, da suosjećamo sa onima koji su u nevolji, da pomažemo ljudima.

Mi živimo u svijetu nad kojim se ozbiljno nadvila opasnost potpunog omalovažavanja, odnosno uniženja vrijednosti ljudskog života. Ramazan je prilika da sačuvamo i osnažimo islamsko osjećanje našeg vlastitog dostojanstva.

Biti u Ramazanu i biti u islamu znači držati do sebe, do svog dostojanstva. Allah, džellešānuhu, u Kuranu, na jednom mjestu, 130. ajet sure El-Bekare, kaže: „Od Ibrahimove vjere glavu okreće samo onaj ko ne drži do sebe...”

To najbolje možemo osjetiti u Ramazanu, kao postači: svako od nas je važan. Naša važnost pred Bogom proizlazi iz povjerenja koje nam je Bog ukazao. Mi smo nosioci amaneta - povjerenja koje, kako se kaže u Kur'anu, nisu smjeli prihvatiti nebesa, Zemlja i planine. Kroz post u mjesecu Ramazanu mi se snažnije uzdižemo u našoj individualnosti, osobnosti, ljudskoj odvažnosti, odgovornosti i dostojanstvu pred nama samima i pred Bogom.

Otuda se u Ramazanu intenzivnije posvećujemo namazu, dovama, učenju Kur'ana, Božije objave čija je milost, ne slučajno, upravo u Ramazanu spuštana na čovječanstvo.

Ramazani je prilika da se otmemo iz kandži potrošačkog svjetonazora ove naše materijalističke civilizacije. Nije čovjek - i ne smije biti ! - samo u onom što konzumira. Mi živimo u vremenu u kojem moderni čovjek nema snage gotovo ničemu reći NE. Ramazan je prilika da izgradimo duhovnu moć, da prosvijetlimo volju, razum i osjećanja, kako bismo, kao naši stari, imali snage za ono NE bez kojeg nema moralnog, civiliziranog, ljudskog života. Ramazan je prilika da se učimo odricanju, da se učimo poštivanju zabrana, da se učimo samosavlađivanju.

U svijetu u kojem živimo, punom briga, strepnji, nevolja, žurbe i buke s Ramazanom se, danas možda više nego ikada ranije, možemo susresti kao sa oazom usred duhovne pustinje kojom svi, htjeli to ili ne, umorni putujemo a da se rijetko pitamo o konačnom cilju našeg putovanja. U takvom svijetu ramazanska oaza je prilika da se odmorimo, da predahnemo, da okrijepimo naše duše u miru i tišini. Ramazan je zapravo prilika da naše oči otrgnemo od fatamorgana koje nam se javljaju na našem zamornom i prašnjavom pustinjskom putu i da malo pogledamo u sebe, da se nadnesemo nad zdence svojih vlastitih duša. Ramazan je prilika da se odmorimo od svega drugog što nas sa sve četiri strane svijeta zavodljivo mami i raspinje i da se posvetimo sebi samima.

Tako ćemo u Ramazanu biti u prilici život u islamu doživjeti kao ljepotu, smirenost, snagu, samopouzdanje, dostojanstvo i poštovanje pred samim sobom. Molim dragog Allaha da nam podari svoju milost, dobro i snagu.

// www.islam.ba, prof. Dževad Hodžić

DOVA U NOĆI EL-KADR (LEJLETUL-KADR)

„Allahumme inneke
afuvvun kerīmun tuhibbul-
afve fa’fu annī.”

„Allahu, Ti si Onaj Koji
oprašta, Plemeniti, voliš
oprost, pa mi oprostī.”

(Tirmizi)

Moderni čovjek je dobio sve, ali je izgubio sebe

Muslimanski sveti mjesec ramazan je mjesec tokom kojeg se omogućava čovjeku da na najbrži način dođe do onoga što će učiniti njegov život smisaonim, poručuje hafiz Sulejman Bugari. On smatra da današnji moderni čovjek ima sve, ali da je izgubio sebe, porodicu, prijatelja. Hafiz Bugari govori i o tome kako je vjera život, a da ljudi pogrešno tumače vjeru.

Hafiz Sulejman Bugari profesor je tefsira, autor više knjiga. Od prošle godine slušbuje u Islamskoj zajednici u Crnoj Gori, gdje je savjetnik reisa Rifata Fejzića za misionarstvo. Prije dolaska u Crnu Goru, Bugari je živio u Bosni i Hercegovini, gdje je bio imam.

Muslimanski sveti mjesec ramazan i post u ovom mjesecu, to je „obaveza Gospodara svjetova, koja je ponuđena svakom čovjeku na najbrži način da nađe svoju originalnost“. Tako hafiz Bugari počinje razgovor o temi ramazana.

MJESEC RAZUMIJEVANJA I HUMANOSTI

– I to je nešto što se ponavlja svake godine svim stvorenjima. Dakle, nudi se ljudima da pronađu smisao, da dođu do onoga čime će ostvariti ponos na oba svijeta. Što se tiče samog dočekivanja, dovoljno je kazati da je to mjesec koji je najdraži Gospodaru, i najdraži mjesec stvorenjima. Čak se i zove mjesec ramazan, mjesec ummeta. Dakle, mjesec zajednice, svih ljudi. Zašto? Zato što je to mjesec gdje se omogućava čovjeku da na najbrži način dođe do onoga što će učiniti njegov život smisaonim. Za jedno dobro djelo učinjeno u ovom mjesecu, čovjeku se piše nagrada kao da je to djelo 70 puta uradio. Dovoljno je reći da je to mjesec u kojem se zatvaraju prokleti šejtani koji najviše prouzrokuju negativne energije u čovjeku i oko čovjeka, kaže Bugari.

Ističe da se zato ljudi raduju ovom mjesecu, rado ga očekuju, jer znaju da je to mjesec poklona, milosti, saosjećanja, otvorenosti, ljubavi.

– To mjesec razumijevanja, humanosti, sigurnosti, mjesec gdje čovjek najbrže dolazi do svoje lične karte. Jer, bez ovog mjeseca, svjedoci smo da čovjek ima puno ličnih karata, gdje se jednostavno gubi, sam ne zna ko je, sam ne zna sebe. To je osnovni problem svih problema, samo zato što čovjek nije došao do svoje originalnosti, i naravno, da će u zajednici dominirati neoriginalnost. Falsifikat u svim oblastima, kaže hafiz Bugari.

- U ovom mjesecu Gospodar prašta svim stvorenjima. U predajama se spominje, osim dvojici, koji su u zavadi. A tada, inače, ljudi saberu snage, čak i da oni oprostite jedni drugima, pokušavaju da žive životom kojem će se radovati, ne samo on, nego i oni koji ga okružuju.

Ovaj mjesec nam nudi kako da naučimo da postimo i poslije ramazana. Da postimo od svega onoga čime izlazimo iz ljudske prirode. Radost je tu, i doista, duše se raduju što im je omogućeno da za kratko vrijeme dobiju svoju hranu, kojom ako budu uključile taj restoran, onda će razumijevati sve slabosti u okruženju, jer onda uključujemo se kao ljekari društva, kako da pronađemo najbolji pristup da dođemo do osobe koja nije naučila da posti, nema snage da posti ili smatra da je to teret, patnja, obaveza koja zadaje teškoću čovjeku. Međutim, sve što je Gospodar propisao, to je samo u biti. Cilj svega toga je lakoća konstantna, radost konstantna, a ne sezonska, kao što je u

stvarnosti, smatra Bugari.

Koliko je djelotvoran post na čovjeka, Bugari navodi i primjer da je vidio ljude prije ramazana kako su izgledali i u toku ramazana tvrdeći kako se čovjek postom obnovi.

Čovjeku se omogućava da on obnovi u potpunosti svoje biće, za kratko vrijeme, za mjesec dana, a ta obnova se čak može desiti i u prvom danu. Ali, ovisno o tome koliko čovjek to želi. Zato je obaveza svijetu nas da govorimo o tome šta znači taj mjesec. To je mjesec kada je spuštена univerzalna poruka, sveti govor Gospodara jedinog – Kur'an. On je spušten u ovom mjesecu, zato ovaj mjesec dobija sve blagodati, samo zbog te riječi, a bez te riječi, čovjek teško da može da bude od riječi. Ramazan je ponuda, ja sam joj svjedok, gdje sam ljude vidio pred ramazan kako su izgledali, u kakvom su stanju bili i onda treći dan ramazana je tu jedan refreš, jedno potpuno buđenje, gdje on suzama svojim kaje se, vidi kakve je poteze imao u životu, kakav je stav imao, kakav je pogled imao, kakav je odnos imao prema drugom i drugačijem. Najbolje je kada čovjek sam sebe kritikuje, jer tada mu se otkriva da vidi njegove postupke, kako su mižerni, jeftini, lažni, kako se pretvara u životu. Onda se on suzama svojim kaje pred Gospodarom, jer on je taj koji mu omogućava da pogleda sebe, čašću ovog mjeseca, kaže Bugari.

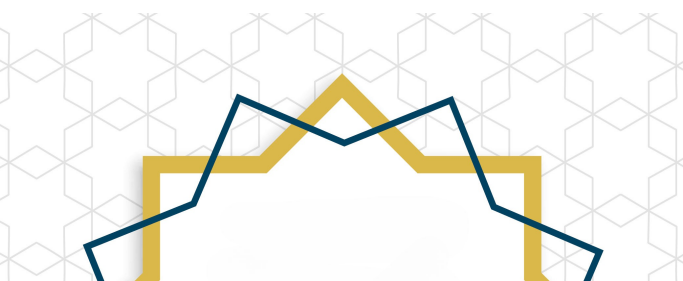
Čovjek ima sve, ali je izgubio sebe. Govoreći o današnjem stanju društva, hafiz Bugari ističe da je današnji čovjek pun straha i da nije originalan.

– Teško je danas. Moderni čovjek je dopustio sebi da izgubi osjećaj, da izgubi ljubav. Sve je dobio, sve ima, ali je izgubio sebe, izgubio je duh, porodicu, prijatelja. A pun je straha, depresije, izolovanosti od onoga što čovjeka čini čovjekom. Onda ga nervira sve, kada čovjek nije u svojoj originalnosti, onda ga nervira sve u okruženju. Čak kada vidi malo jači osmijeh kod nekoga, njega to nervira. Čak čovjek danas nekoga ne može ni da pozdravi osmijehom jer će reći: 'Šta je, šta se smiješ?' To je zato što pati za sobom. Čovjek, kada nije originalan, njemu je isto kao kada obuče cipele koje nisu njegov broj. Njega žulja sve, svaki korak njega žulja. I od tih žuljeva napada i priča protiv drugog, a inače on nije takav, poručuje Bugari i ističe da je zato „ramazan ta premija, gdje se omogućava da za kratko vrijeme čovjek dođe do suštine, do biti i otkrije ulogu svoju“.

– Jer mi smo izgleda svoju ulogu zaboravili i ne razmišljamo da je trebamo naći, a profesiju smo našli zato što treba da jedemo, da živimo, pijemo, spavamo. Nažalost, kada uloga pređe u profesiju, onda je to bolest, tu se javlja pohlepa, nadmetanje u pogrešnom smislu, zabranjeno takmičenje, neljudsko i tada čovjek postane predmet, brojka, kao što smo

dopustili to kao zajednica, kaže Bugari. On napominje da je zato jedna od funkcija ramazana da ljude međusobno približi jedne drugima.

Uloga Ramazana jeste da slijedeći propise koje je Gospodar dao, a oni imaju ulogu upravo da nas približe. Da nas približe drugom, da nas približe šta čovjek čovjeku znači. Čak je i naredba od Boga jedinog, kaže jedan od prijatelja Božijeg poslanika: 'Svi tekstovi u Božijoj knjizi, u kojima se spominje – bojte se Gospodara, to podrazumijeva budite svjesni, nek znate da je poruka svih tih tekstova jedna – budite svjesni Gospodara, bojte se Gospodara i popravljajte međuljudske odnose'. Dakle, to je poruka i prilika nama da vidimo šta znači kada smo u nezdravoj relaciji sa drugim. Ramazan nam to otkriva, da vidimo koja je to žal, koja je to bol, koja je to tuga i patnja. Znae kako je nezgodno kada se ponoviš materijalno u nečemu, kod kuće. Jedva čekaš da neko dođe i to podijeliš s nekim, a još je bitnije kada ti se nešto pozitivno desi u duhovnom smislu, u životu, da si napredovao, da je dijete uspjelo u nečemu. Ti ako nemaš s kim to da podijeliš, nekako osjećaš se uskraćenim.

A čovjek ima potrebu, on je druželjubiv, on je čovjek onoliko koliko se brine i koliko zna za drugog. Mi smo izgubili osjećaj za tim drugim, a ramazan je prilika da nam to probudi i da osjetimo žal kada vidimo da ljudi ne pričaju međusobno. Jer, u islamu, tretira se ako brat sa bratom ne priča više od godinu dana, računa se kao da ga je ubio, kao da je prolio njegovu krv. Evo šta znači ne razgovarati sa bratom, a kada kažem brat, mislim na svakog čovjeka, ne samo na muslimana, ističe Bugari.

On smatra da su otuđenost i mržnja danas postali „retorika i komunikacija“. Navodi i razloge zašto je to tako, odnosno čime je čovjek doprinio da dođe do takvog stanja. – Neznanjem, neodnosom, nekomunikacijom, nedijalogom, mi postajemo hladniji, otuđeniji, udaljeniji jedni od drugih, a to je ono što smeta, to su onda katastrofalne posljedice pojedinaca i kolektiva. A to je zapravo slika današnjeg svijeta. Nažalost, dopustili smo da je bol ta koja hara, da je strah taj koji hara zajednicom, da su otuđenost i mržnja i netrpeljivost današnja retorika i komunikacija. To je dokaz da smo se udaljili od smisla posta, od suštine posta. A rekli smo da je suština posta da naviknemo da zapostavimo od svega onoga što može uznemiriti drugog, što može skrnjaviti vezu sa Gospodarom svjetova, što može poremetiti vezu bilo koje vrste, prijateljsku, bračnu, komšijsku, međudržavnu. To je post, poručuje hafiz Bugari.

Vjera je život

Na pitanje kako ljudi danas gledaju na vjerske propise i izvršavanje propisa, među kojima je i ramazanski post, Bugari ističe da se vjera shvata pogrešno.

– Jedno je priča, a drugo je život. Vjera je život. Mi pogrešno shvatamo vjeru. Mi mislimo da je vjera obaveza, teret, čak i kada je post u pitanju. Mnogi kažu: ‘Ko će 18 sati da ne jede i ne pije? Jedi, što se patiš.’ Oni misle da je post propisan da budeš paćen. Nije to tačno. Gospodar kaže: ‘O, vi koji povjerovaste, propisuje vam se post kao što je propisan onima prije vas, da bi ste svjesni bili.’ Obratite pažnju, nigdje nije rečeno da biste se patili, na dijeti bili, da biste se mučili, već da bi ste se pročistili. Bez zdrave svijesti ne možemo doći do savjesti, daleko je savjest ako ostanemo samo pri svijesti. Post budi svijest, čim svijest se osvježava, otvara se polje savjesti, to je jedan poseban učitelj u nama, a nekako smo potisnuli savjest. Tu smo nauku zapostavili, zato nisu mnogi savjesni u svom poslu, kaže Bugari.

Zbog toga, ističe Bugari, mnogi kažu čim im na um padne vjera, da je to teret, obaveza.

– A svako jutro on, da bi zadovoljio potrebe tijela, ustaje rano da bi otišao na posao. I ne kaže da je to obaveza, čuti, normalno. Čak ako bi htio da održava kondiciju tijela, morao bi po tri-četiri puta u toku dana da ide na trening kod trenera, da bi uspio na šampionatu.

To je obaveza da bi održavao kondiciju tijela.

Ali nije dovoljno održavati samo kondiciju tijela, nama je sušta potreba da održavamo kondiciju duha. Da bismo mogli održavati i otvoriti polje kondicije duha, onda treba da analiziramo pored ovog površnog značenja i pristupa propisima, moramo zaći malo dublje da otkrijemo koji je cilj, zbog čega je Gospodar odredio da se posti, da se klanja, zašto da se kolje kurban, zbog čega da se daje sadaka. Sve ima svoju poruku, svoju metu, smatra Bugari.

Na pitanje, šta je onda meta posta, Bugari ističe da treba da postimo od reakcije – negativne.

Meta posta je da postimo od svega onoga, konstantno od negativne reakcije, od pesimizma, uvreda. Kad god nas neko napada, priča protiv nas, a mi znamo da nije istina, što ćemo reagovati. Zadatak posta, meta posta jeste da dokažemo, potvrdimo da želimo da ljudi budu rahat od nas, da budu slobodni od nas. Da budemo podsjetnici onima oko nas da probude u sebi samokritičnost, da se popravljaju. I da te on pita kako si ti to uspio, a ti mu kažeš: 'Ja postim.' Božiji poslanik je rekao: 'Ako vas neko napadne dok postite, vi recite – ja postim.' Znači, neko te uvrijedi, napadne, a ti znaš da to nije tako, ti samo reci – ja postim. Od čega postiš? Od reakcije, poručuje hafiz Bugari.

// *Www.magazinplus.eu, Sulejman Bugari, hafiz*

PITANJA & ODGOVORI O POSTU

[Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini - Post/ramazan](#)

*Klikni na link iznad za pretraživanje pitanja i odgovora o postu na stranici
Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*

DILEME OKO NIJJETA – NAMJERE

U islamu nijjet određuje stvarni smisao svakog postupka, jer se nijjetom razdvajaju djela koja se čine iz pobožnosti od djela koja se rade iz puke ljudske navike ili običaja. Kod posta nijjet je na dva načina, na početku mjeseca je opći nijjet da će se postiti cijeli ramazan, a zatim svake noći, prije zore, se donose posebni nijjet za sutrašnji dan. Sam čin ustajanja na sehur se tretira djelom kojim se iskazuje namjera da se posti i ono je dovoljno kao nijjet. Izgovaranje nijjeta jezikom nije obavezno, a oni koji ga opravdavaju kažu da ono ima za cilj pomoći čovjeku da namjeru, tj. odluku da posti u ime Allaha, dž. š., koja je smještena u srcu čovjeka, osnaži ili osvijesti verbalnim iskazom. Ukoliko osoba zaniijeti post tokom noći i legne, pa ponovo ustane prije zore nema zapreke da u spomenutom slučaju sehuri na uobičajeni način i sehurom ponovo zaniijeti post.

OD ČEGA SE POSTAČ TREBA SUSTEZATI

Iz definicije se jasno vidi da je suština materijalnog aspekta posta suzdržavanje od tri vrste prohtjeva: jela, pića i spolnog općenja. Svi islamski učenjaci pored ova tri osnovna prohtjeva uz njih dodaju „ono što je u kategoriji jela i pića“ a misli se na određene prohtjeve na koje su se ljudi navikli, mada ne spadaju u hranu i piće kao duhan, droga isl. Tokom posta nekada se dese određeni prijestupi, a posebno je to često u prvim danima ramazana dok se ne naviknemo na post. Ti prijestupi, shodno namjeri postača, mogu se svrstati u tri kategorije. Prva kategorija su teži prijestupi zbog kojih će post biti pokvaren i potrebno je taj prijestup sanirati iskupom, tzv. keffaretom, a to se dešava u dva slučaja.

Prvi je ako se nešto namjerno pojede ili popije, i drugi ako se spolno opći u toku posta. U dva navedena slučaja post je prekršen, jer je do konzumacije došlo namjerno, svjesno, a da potreba za tim nije bila nužna.

Kada postač bez ikakve šeri'atski opravdane isprike to učini dužan je za taj prekršaj da se iskupi radnjom koja se naziva keffaret. Keffaret se sastoji od šezdeset dana uzastopnog posta plus još jedan dan, tj. onaj dan kada je post prekršen prijestupom. Druga kategorija su prijestupi blaže naravi, kod kojih je došlo do prekidanja posta bez namjere da se počini grijech kao kada se postač grješkom omrsi, npr. misli da je nastupilo vrijeme iftara pa se pokaže suprotno, ili konzumira hranu i/ili piće nakon zore misleći da ona još uvijek nije nastupila, ili ako postač zaključi da je nekom radnjom prekinuo post pa onda jede, smatrajući da tako prekinuo post, ili namjerno ejakulira uslijed samozadovoljenja, ili ako dođe do ejakulacije uslijed milovanja i nadraživanja supružnika, ili ako se namjerno izazove povraćanje u velikoj količini, tj. „punim ustima“, a da za to nema potrebe i sl. U ovakvim situacijama post je prekršen i osoba je dužna da nadokandi samo taj dan poslije ramazana. Također, obavezna je da se suzdržava od konzumiranja hrane i pića do isteka dana poštujući na taj način časnost mjeseca ramazana. Treća kategorija su prijestupi koji se učine iz zaborava. Oni ne kvare post. Ako bi postač tokom posta jeo ili pio, jer je zaboravio da posti, pa se sjeti i tada prekine sa tim jelom ili pićem na način da izbacii usta što se u tom trenutku zateklo, post mu je valjan i on će nastaviti postiti. Isto je i sa drugim prekršajima učinjenim iz zaborava, pa tako ejakulacija koja se desi u snu ne narušava valjanost posta, jer nije prouzročena voljom samog postača i sl.

ČINJENJE GRIJEHA TOKOM POSTA

Pored materijalnog aspekta postoji i odgovorni aspekt posta po kojem su postaču zabranjeni griješni postupci koji se manifestira kroz činjenje harama kao što su laž, ogovaranje, psovka, posluživanje alkohola, gledanje tuđeg avreta..., ili izostavljanje fardova (obaveza) kao što je neobavljanje namaza, nepropisno oblačenje isl. Ti postupci su zabranjeni i mimo ramazana, a tokom posta njihova zabrana je još veća. Činjenje grijeha tokom posta je znak da taj post ne postiže svoju punu svrhu, već zadovoljava samo formu. Međutim, grijesi ne kvare post, mada mu štete i umanjuju njegovu nagradu. „Mnogo je postača - kaže se u jednom hadisu - koji, osim gladi i žeđi, od svog posta nemaju ništa drugo“.

U drugom hadisu Allahov Poslanik, a.s., kaže: „Onoga ko ne ostavi laž i postupanje po lažnom iskazu, Allahu ne treba njegovo sustezanje od hrane i pića“.

Ovi i drugi slični hadisi upozoravaju nas da

post mora ostaviti traga na našim postupcima i da trebamo postiti svim organima i cjelokupnim bićem tj. suzdržavati se od svega što je zabranjeno. Ali niko nije imun na grijehe, a naročito one koji se čine jezikom. Stoga, ako bi postač radio neke grijehe koji ne izvode iz vjere nagrada za njegov post bit će umanjena, ali, formalno, njegov post nije pokvaren i on nije dužan da naposti taj dan. Da li će taj post biti primljen kod Boga, to je drugo pitanje. Allah o tome odlučuje. Allah nagrađuje za dobra djela, oprašta i kažnjava za grijehe; to je u Njegovoj ingerenciji. Ne možemo onom ko griješi u nečemu - a svako u nečemu griješi - osporiti pravo i obavezu da izvršava bilo koji ibadet i da se nada Božijoj milosti. Allah nikoga nije isključio iz Svoje milosti osim šejtana i one koji umru kao nevjernici. On na Budućem svijetu neće oprostiti, kako kaže u Kur'anu, onome ko Mu je širk činio, a oprostiti će kome hoće mimo toga grijeha. „Ko uradi koliko trun dobra, vidjet će ga. A ko uradi koliko trun zla, vidjet će ga“ - kaže Uzvišeni Allah u suri Ez-Zilzal.

POSTUPCI I RADNJE KOJE SU DOZVOLJENI POSTAČU

Kao što je očito iz ranije spomenute definicije posta, post podrazumijeva striktno suzdržavanje od jela, pića i seksualnog uživanja, a mnoge druge radnje i postupci ostaju dozvoljene. Tako je npr. postaču dozvoljeno rashlađivanje vodom, tuširanje, kupanje, ispiranje usta i nosa, pranje zuba, korištenje kozmetike i sl. Tokom upražnjavanja ovih radnji postač treba biti oprezan da ne prijeđe granicu dopuštenog i tako pokvari svoj post. U tom kontekstu je i preporuka Allahova Poslanika, s.a.v.s., u kojoj kaže: „A kada ispiráš nos, temeljito to uradi, osim ako postiš.“

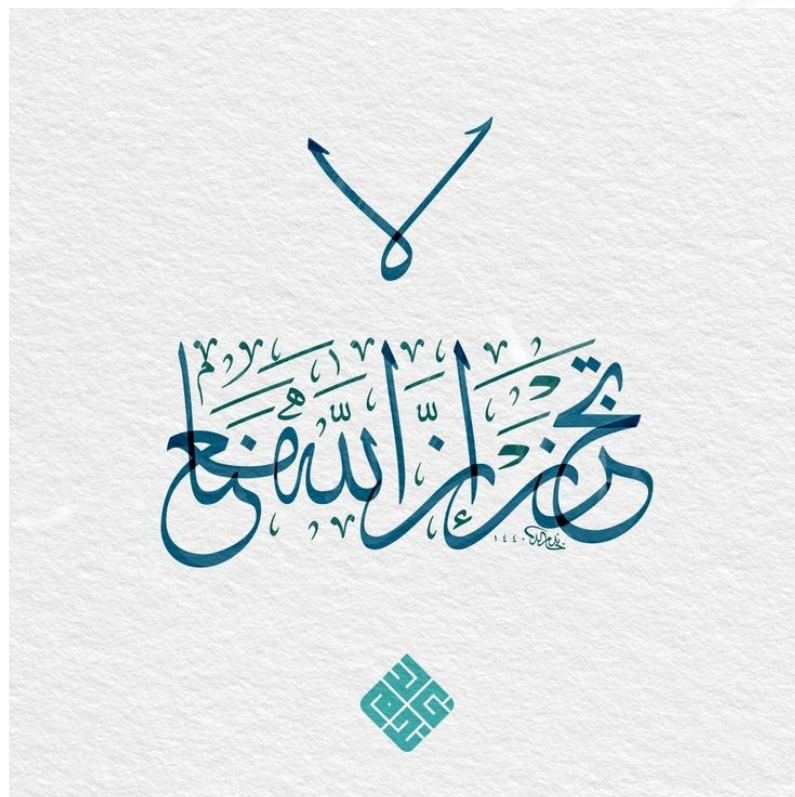
KATEGORIJE KOJIMA JE DOZVOLJENO DA NE POSTE

Kao što je poznato postoje razlozi zbog kojih Allah, dž.š. potpuno ili privremeno oslobađa obaveze posta. Ti razlozi su bolest, trudnoća, dojenje, težak rad i putovanje. Ovdje ćemo ukratko objasniti pitanje teškog fizičkog rada i bolesti, jer su oni aktuelni i oko njih ima najviše dilema. Osobe koje rade teške fizičke poslove tokom kojih gube velike količine tečnosti tako da bi post mogao ugroziti njihovo zdravlje, imaju opravdanje (uzur) da prekinu post i naposte propuštene dane shodno kur'anskom ajetu: „a ko se razboli ili se na putu zadesi, neka isti broj dana naposti, - Allah želi da vam olakša, a ne da poteškoće imate...” (El-Bekare, 185).

Ono što može dovesti do bolesti ili do usporenja ozdravljenja može imati tretman bolesti. U dane vikenda ili odmora, nema opravdanja da se ne posti. Također, islamski pravnici smatraju da osobe u sličnim slučajevima trebaju zaniijetiti post i da mogu prekinuti post tek kada osjete veliku teškoću zbog posta. Naime, ne bi bilo ispravno postupati suprotno od prethodno rečenog, tj. da se taj dan uopće ne zaposti zbog planiranog posla, jer Allah, dž. š., može dati da se lijepo isposti ili da se planirani posao odgodi, odnosno zbog nečeg bude onemogućen.

Bolest zbog koje je dozvoljeno ne postiti je bolest koja postaću prouzrokuje velike probleme i bolove, ili se zbog posta pogoršava, odnosno sporije liječi. Procjenu takvog stanja vrši sama osoba na temelju vlastitog iskustva ili na osnovu mišljenja pouzdanog ljekara muslimana. Svi islamski pravnici se slažu da postoje dvije vrste bolesnika kojima je dozvoljeno da ne poste i to: bolesnici sa trajnom i bolesnici

sa akutnom bolešću. Oni sa trajnom, neizlječivom bolešću će za svaki propušteni dan ramazanskog posta dati fidju, tj. nahraniti jednog siromaha. Druga vrsta bolesnika je bolesnik za čije ozdravljenje ima nade i on će zbog bolesti tokom ramazana neće postiti, ali će poslije ramazana nadoknaditi propuštene dane. Napominjemo da osoba koja iz opravdanih razloga ne posti ne treba da javno to pokazuje, a neki učenjaci smatraju da je čak dužna, tj. obavezna, iz poštovanja prema časnosti mjeseca ramazana, da izbjegava javno konzumiranje hrane ili pića. S obzirom da postoje lakše bolesti uz koje se može postiti, te da se tokom posta mogu koristiti određeni lijekovi i obavljati neki ljekarski pregledi i medicinski tretmani, mi ćemo ih ovdje spomenuti uz napomenu da je ljekar musliman dužan da posavjetuje pacijenta u pogledu medicinskih pretraga i liječenja, te da mu predloži odlaganje spomenutih oblika pregleda i liječenja poslije iftara ili ramazana, ako to neće izazvati štetu i pogoršati zdravstveno stanje pacijenta.

KEFFARET I FIDJA

Strogo je zabranjeno (haram) narušiti svetost (hurmet) ramazanskog posta i neopravdano ne postiti ili namjerno prekinuti već započeti post, tj. pokvariti post na bilo koji način.

Post u mjesecu ramazanu je zahtjevan psiho-fizički ibadet (iako ga fakihi najčešće karakterišu samo kao tjelesni) koji nije moguće simulirati, pa je zato i nagrada za ovaj ibadet posebna, kao što se navodi u hadisi-kudsiji: "Sve što čovjek uradi njegovo je, izuzev posta. On je Moj i Ja ću za njega posebno nagraditi. On ostavlja hranu i prohtjeve zbog Mene." (Buharija i Muslim). "Ko provede ramazan vjerujući u ono što je Allah obećao i tražeći nagradu od Njega biće mu oprošteni grijesi koje je počinio." (Buharija i Muslim) Zato ništa ne može u potpunosti zamijeniti i nadomjestiti ibadet posta, čiji je osnovni cilj duhovni preobražaj čovjeka i upotpunjenje osobina neophodnih za uspon na stepen/e takvaluka, bez obzira o kojem alternativnom propisu se radilo. Međutim, kako je Uzvišeni Allah beskrajno milostiv i blag, ostavio je mogućnost da i oni koji neopravdano pokvare svoj post ili u cijelosti propuste postiti tokom ramazana da osjete makar neke blagodati ovog blagoslovljenog mjeseca i zasluže nagradu Svevišnjega tako što će sanirati svoj propust iskupom u vidu keffareta ili fidje.

Za namjerno neopravdano pokvareni post iskup je keffaret

U slučaju da se i pored potvrđene zabrane desi da neko oskrnavi hurmet ramazanskog posta, tj. neopravdano prekine započeti post konzumiranjem hrane, pića, pušenjem duhana i sl., ili spolnim odnosom, šeri'at je, osim obaveze pokajanja, traženja oprosta od Uzvišenog i napaštanja propuštenog dana, uz prijetnju ahiretskom kaznom, predvidio i ovozemaljsku sankciju u vidu keffareta - iskupa za počinjeni grijeh.

Osnovu za ovaj propis nalazimo u hadisu Allahovog Poslanika, a. s., koga prenosi Ebu Hurejre, a u kojem se navodi: «Došao je neki čovjek Allahovom Poslaniku i rekao mu: «Upropašten sam, Allahov Poslaniče!» «A šta te je to upropastilo? - upita ga Poslanik. «Imao sam odnos sa ženom po danu u ramazanu.» «Možeš li osloboditi roba - upita ga Poslanik. Ne - odgovori mu čovjek. Možeš li postiti dva mjeseca uzastopno? - pita dalje Poslanik. Ne - odgovori čovjek. Imaš li čime nahraniti šezdeset siromaha. Nemam - odgovori čovjek. Potom je Poslaniku a. s. donesena posuda u kojoj je bilo oko petnaest sa'a hurmi. «Evo podaj to kao sadaku - reče mu Poslanik. Je li na siromašnije od nas? Nema u ovom mjestu niko ko je u većoj potrebi od nas. Poslanik se tada nasmijao da mu se ukazala bjelina zuba, a onda reče: «Idi i nahrani njima svoju porodicu!» (Zabilježili su ga autori Šest zbirki. V. Nejlul-evtar, 4/214)

Zakonski razlog propisa keffareta ('illetul-hukm), prema hanefijskim i malikijskim pravnicima, jeste skrnavljenje svetosti ramazanskog posta, pa se propis o baveznosti keffareta proteže analogijom i na skrnavljenje hurmeta ramazana i posta konzumiranjem hrane i pića.

Ostale pravne škole smatraju da je zakonski razlog norme skrnavljenje hurmeta ramazana i posta spolnim odnosom, a ne bilo čime i na bilo koji način. U pitanju je, dakle, najgrublji vid skrnavljenja, a ne bilo koji oblik skrnavljenja.

Zato dotične škole obavezu keffareta vežu isključivo za kvarenje ramazanskog posta spolnim odnosom. Keffaret je s jedne strane kazna, a s druge strane ibadet. Kazna je s obzirom na obaveznost izvršenja koje je vezano za učinjeni prijestup, dok je ibadet s obzirom na samo izvršenje, budući da se izvršava postom

ili davanjem sadake a ta djela sama po sebi jesu ibadet.

U našem vremenu obaveza keffareta se izvršava na jedan od dva načina: postom dva mjeseca uzastopno, ili, u nemogućnosti da se tako postupi, prijestupnik treba da nahrani šezdeset siromaha. Iznos hrane za jednog siromaha odgovara iznosu sadekatul-fitra za jednu osobu, a sadekatul-fitr iznosi 7, 10 ili 20 KM, ovisno o imovinskom stanju osobe. (Napomena: članak je pisan kada su ovi iznosi u opticaju bili.)

Budući da je siromaštvo danas dosta rašireno, a većini ljudi je teško postiti dva mjeseca uzastopno, čini se razložnim i prihvatljivim mišljenje učenjaka koji smatraju da se prijestupnik može opredijeliti alternativno za ovu drugu opciju (hranjenje siromaha), što je inače stav malikijskog mezheba, budući da se u nekim verzijama hadisa u kojem se propisuje keffaret navodi sa veznikom "ili" (u alternativnoj formi).

Ukoliko bi se neopravdan prekid posta ponovio prije izvršenja keffareta za prvi prijestup, u istom ili drugom danu, dovoljan je jedan keffaret za sve prijestupe, ako za ranije prestupe nije već učinjen keffaret, budući da jedan keffaret apsorbira ostale, poput kazni iz domena hududa u slučaju ponavljanja djela ako prijestupnik nije kažnjen za prethodne prijestupe. Svrha kazne (osuda i odvratanje) ostvaruje se jednim keffaretom, a ako se nakon jedne kazne prekršaj ponovi, slijedi nova kazna - keffaret, budući da prethodna nije ostvarila svoju svrhu. Ukoliko osoba ne bude sposobna da izvrši keffaret, obaveza izvršenja prelazi u dug koji traje dok se ne izvrši.

// www.islam.ba, Enes Ljevaković, prof.

FIDJA

Govoreći u kontekstu izuzimanja od obaveze posta bolesne osobe ili putnika, koji su dužni napostiti propuštene dane, Uzvišeni u Kur'anu spominje jedan poseban slučaj za koji se veže obaveza fidje kao vid alternative obavezi posta: "Onima koji ga jedva podnose - otkup je da siromaha nahrane. A ko drage volje da više, za njega je bolje. A bolje vam je, neka znate, da postite." (El-Beqara, 184) Ibn Abbas je protumačio da se ovo odnosi na osobu u dubokoj starosti koja teškom mukom podnosi post. Budući da nema nade u poboljšanje stanja takve osobe, koje u budućnosti može biti samo gore, takvoj osobi je propisan iskup u vidu fidje, tj. da za svaki propušteni dan ramazanskog posta nahrani jednog siromaha.

Također, ovo se analogno spomenutom slučaju, odnosi i na bolesnika koji boluje od trajne, teške bolesti koju bi post činio još težom, ili bi, jednostavno u tom stanju post bilo veoma teško i naporno izvršiti. Procjenu takvog stanja vrši sama osoba na temelju vlastitoga iskustva ili pouzdan ljekar musliman. Ukoliko spomenute osobe ne budu u mogućnosti izvršiti fidju zbog siromaštva, ta obaveza otpada, shodno riječima Uzvišenog: "Allah nikoga ne zadužuje preko njegovih mogućnosti" i Njegovim riječima. "Bojte se Allaha koliko ste u stanju!"

Spomenutim dvjema kategorijama osoba mogu se, prema mišljenju nekih savremenih islamskih pravnika (dr. El-Karedavi), pridodati osobe koje obavljaju teške fizičke poslove usljed kojih nisu u mogućnosti postiti, poput rudara i sl., ili vozača koji su stalno na putu, a koji ne mogu naći slobodno vrijeme za napaštanje propuštenih dana posta. Ukoliko

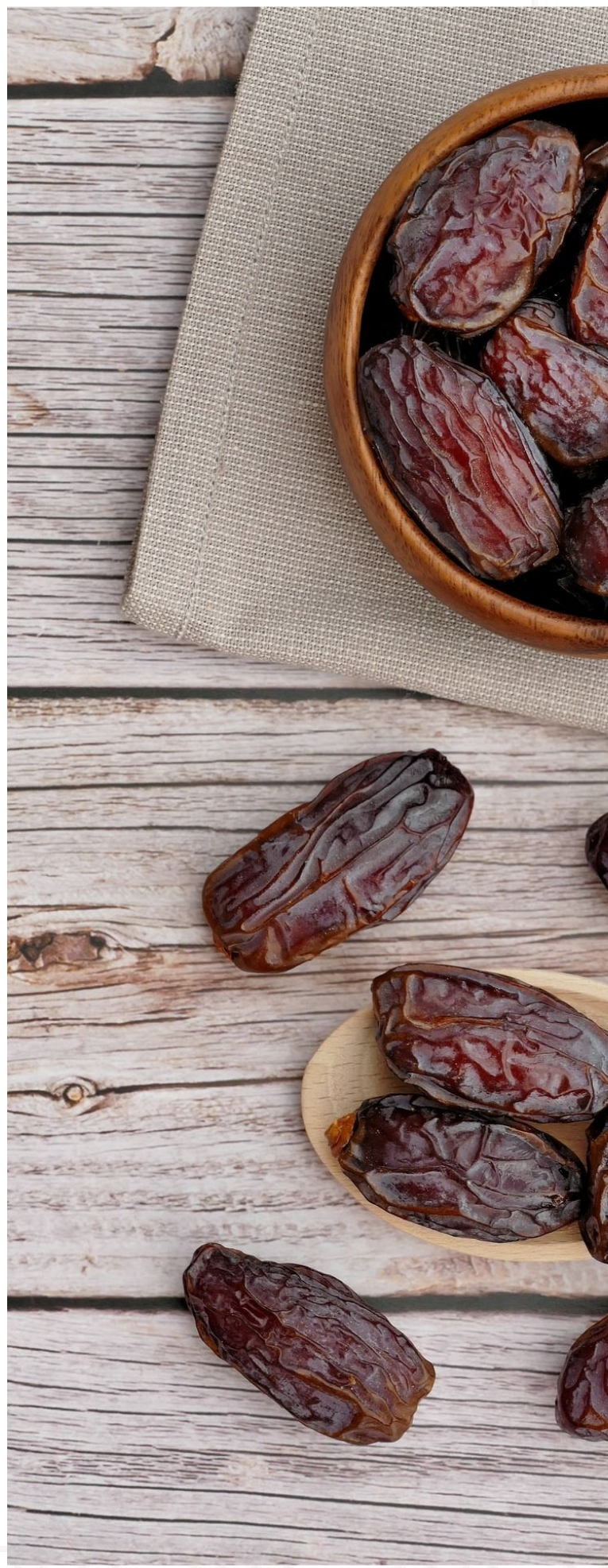
su u mogućnosti napostiti te dane makar u zimskom periodu, tokom godišnjeg odmora, ili vikendima, dužni su to učiniti i fidja im ne može zamijeniti post. Ako, pak, to nisu u stanju, fidja je tada alternativni propis za njih. Isto važi i za trudnicu ili dojilju čija se trudnoća i dojenje stalno smjenjuju, što je, doduše, danas veoma rijetko. Osoba koja je bila dužna napostiti, a umre prije izvršenja ove obaveze Ako bi osoba koja iz opravdanog razloga (bolest ili putovanje) nije postila neke dane ili cijeli ramazan umrla prije mogućnosti napaštanja, ova obaveza otpada, a nema ni obaveza fidje. Međutim, ukoliko bi umrla nakon što je bila u mogućnosti napostiti propuštene dane, a nije to učinila prije smrti, iz njene ostavštine će se izdvojiti sredstva na ime fidje ili će to učiniti njeni nasljednici iz svoje imovine. Iznos i korisnici sredstava na ime keffareta (kada se vrši u formi hranjenja siromaha) i fidje Već smo spomenuli da iznos hrane za jednog siromaha u spomenute dvije obaveze odgovara iznosu sadekatul-fitra. Kada je riječ o keffaretu, to ukupno iznosi 60 dana X 7 KM = 420 KM za one slabijeg imovinskog stanje. (Napomena: članak je pisan kada je ovaj iznos fidje bio.) Za one srednjeg stanja to iznosi 60X10=600 KM, a za imućne 60X20=1.200 KM. U slučaju fidje iznos je isti pomnožen brojem propuštenih dana posta. Kada je riječ o korisnicima davanja na ime keffareta i fidje, to su osobe koje spadaju u kategoriju siromaha i nevoljnika. Danas se dobar broj takvih osoba hrani u javnim kuhinjama. Budući da se i u Kur'anu navodi sintagma "nahriniti siromaha", smatramo opravdanom i dobrodošlom inicijativu reisu-l-uleme da se u ovom vremenu sredstva na ime fidje i keffareta uplaćuju u javnu kuhinju (Stari Grad) kako bi se osigurala hrana za što veći broj siromaha i nevoljnika, posebno u mjesecu ramazanu, ali i mimo ramazana.

IFTAR

Post se prekida u trenutku zalaska sunca hurmom ili vodom. Ko bude imao hurmi, neka se njima iftari, a ako ne bude imao neka se iftari vodom. Zaista je voda čista.

Prije toga lijepo je proučiti dovu koju je učio sam Poslanik, a.s.: Allahumme inni leke sumtu ve bike amentu ve alejke tevekkeltu ve ala rizkike eftartu. Allahu moj u tvoje ime postih, u Tebe vjerujem, na Tebe se oslanjam i Tvojom se opskrbom iftarim. Sa iftarom treba požuriti i početi čim je vakat za iftar. Poslanik, a.s., kaže: Ljudi će biti u dobru sve dok budu požurivali sa iftarom. Iftarsko vrijeme treba iskoristiti i za upućivanje dova Allahu, dž.š., jer je Muhammed, a.s., kazao: *"Trojici se dova ne odbija: postaču prilikom iftara, pravednom vođi i onome kome je nepravda učinjena."*

Dobro djelo je organizirati iftar za prijatelje, rodbinu i siromahe. Poslanik Muhamed, a.s. je kazao: *"Tko nahrani postača imat će nagradu kao i onaj što je postio, a postaču nagrada neće biti umanjena."*

IFTARSKA DOVA

اللهم إني لك صمت وبك آمنت
وعليك توكلت وعلى رزقك أفطرت

„ALLAHUMME INNI LEKE
SUMTU VE BIKE AMENTU VE
ALEJKE TEVEKKELTU VE ALA
RIZKIKE EFTARTU.“

“Moj Gospodaru, u Tvoje
ime postih, u Tebe vjerujem,
u Tebe se pouzdam i iz
Tvoga obilja se iftarih”

BOSNIAKISKA ISLAMISKA SAMFUNDET
ISLAMSKA ZAJEDNICA BOŠNJAKA U ŠVEDSKOJ

Pobožnost i društvena odgovornost

Zekat & sadekatul-fitr

NISAB
90.000 SEK

SADEKATUL-FITR
150 | 200 | 250 SEK

**UPLATU ZEKATA I VITARA MOŽETE
IZVRŠITI U SVIM DŽEMATIMA ISLAMSKA
ZAJEDNICE BOŠNJAKA U ŠVEDSKOJ**

Bilten Informativne novine
Islamske zajednice Bošnjaka u Švedskoj

glavni urednik Idriz-ef. Karaman,
glavni imam

Izvršni urednik Nezir-ef. Špiodić

e-mail: bilten@izb.se

web: www.izb.se

izdavač: Islamska zajednica Bošnjaka u Švedskoj

SEKRETARIJAT

Mail: kontakt@izb.se

Tel: 0520-49 90 64

Mob: 0763-10 24 47

Adresa: BIS, Åkerssjövägen 10,
461 53 Trollhättan

BOSNIAKISKA ISLAMISKA SAMFUNDET
ISLAMSKA ZAJEDNICA BOŠNJAKA U ŠVEDSKOJ

BOSNIAKISKA ISLAMISKA SAMFUNDET
ISLAMSKA ZAJEDNICA BOŠNJAKA U ŠVEDSKOJ

DIGITALNA PRISTUPNICA

UČLANI SE I TI
U NAŠU **ZAJEDNICU**

naša **ZAJEDNICA**

*naše trajno
dobro*

*“Što god vi udijelite, On će to nadoknaditi,
On najbolje opskrbljuje.”*

(Sebe', 39.)

**ČLANSTVOM U ISLAMSKOJ ZAJEDNICI
ČUVAMO NAŠU VJERU, TRADICIJU I IDENTITET**

QR-kod za
učlanjenje:

Link za
učlanjenje:

[bis.memlist.se/
register/AV2TRW](https://bis.memlist.se/register/AV2TRW)

Čestitamo

1. MART

DAN NEZAVISNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE

ISLAMSKA ZAJEDNICA BOŠNJAKA U ŠVEDSKOJ

BAJRAM ŠERIF MUBAREK OLSUN

BOSNIAKISKA ISLAMISKA SAMFUNDET
ISLAMSKA ZAJEDNICA BOŠNJAKA U ŠVEDSKOJ